

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3052/2017. (III. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Kf.27.001/2016/3. számú ítélete, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.27.591/2014/28. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Miskolci Törvényszék 1.Kf.27.001/2016/3. számú ítélete, valamint a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.27.591/2014/28. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál. A támadott ítéletek alaptörvény-ellenességét az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, I. cikkének, a XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXIV. cikkének sérelmére alapozza. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozva – a Miskolci Törvényszék 1 Kf.27.001/2016/3. számú ítélete végrehajtásának felfüggesztését is kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az indítvány és mellékletei alapján az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg. Az indítványozó (zártkörűen működő) részvénytársaság birtokában állt számos – túlnyomórészt szőlő művelési ágú – ingatlan, amely ingatlanok haszonélvezeti, illetve használati jogát azok tulajdonosai mint a részvénytársaság alapítói, illetve részvényesei apportként bocsátották a társaság rendelkezésére. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Szerencsi Járási Hivatal Járási Földhivatala (a továbbiakban: Földhivatal) 2014. július 30-án kelt határozatával az érintett ingatlanok tekintetében az indítványozó javára bejegyezett haszonélvezeti jogot, illetve használati jogát törölte. A Földhivatal határozatában – többek között – az alábbi jogszabályi rendelkezésekre hivatkozott: a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 37. § (1) bekezdése, amely szerint semmis a haszonélvezeti jog, illetve a használat jogának szerződéssel történő alapítása, kivéve, ha a szerződés közeli hozzátartozó javára alapít ilyen jogot. Utalt a határozat a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Ámt., illetve az indítványban Fétv.) 108. § (1) bekezdésére, amely szerint a 2014. április 30-án fennálló, határozatlan időre vagy 2014. április 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog, továbbá használati joga 2014. május 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik. Hivatkozott végül a határozat az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 94. § (5) bekezdésének rendelkezésére, amely szerint a jogi személy, valamint az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogra ügyleti képességgel bíró jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet javára bejegyzett, és az Ámt. 108. § (1) bekezdése alapján megszűnt haszonélvezeti jogot az ingatlanügyi hatóság legkésőbb 2014. december 31. napjáig hivatalból köteles törölni az ingatlan-nyilvántartásból.
- [3] A földhivatal határozatával szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál. Keresetében a Földhivatal határozatának hatályon kívül helyezését és az ingatlan-nyilvántartásban fennálló joga helyreállítását kérte. A határozat törvénysértő voltát illetően többek között hivatkozott arra, hogy az Ámt. 108. §-ának rendelkezése csak a szerződéssel alapított haszonélvezetre, illetve használati jogra vonatkozik, ami azonban nem alkalmazható az indítványozóra, mivel esetében nem egy szerződés keletkeztette a haszonélvezetet, illetve a használati jogát, hanem az egy társasági jogi aktussal az apport tárgyát képezte.
- [4] Az indítványozó keresetét a bíróság elutasította, és rámutatott arra, hogy az indítványozó használatra vonatkozó jogának bejegyzésére alapító okirat alapján került sor, amely azonban társasági szerződésnek minősül. Hivatkozott továbbá az ítélet az Alkotmánybíróságnak – az eljárás folyamatban léte alatt megjelent – 25/2015. (VII. 21.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh.), amely az Ámt. 108. § alaptörvény-ellenességének meg-

állapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította, valamint megállapította, hogy alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn annak következtében, hogy a törvényalkotó a megszűnt hasznélvezeti, illetve használati jogokhoz kapcsolódóan nem alkotta meg a kivételes, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítését lehetővé tevő szabályokat. Az ítélet ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a hasznélvezet és a használati jog megszűnésével kapcsolatos követelések elbírálása és megállapítása nem az ingatlan-nyilvántartási ügyben eljáró hatóság feladata. A regisztratív ügyben eljáró hatóság feladata kizárólag a jogszabályi rendelkezések tükrében a szerződéssel nem hozzátartozók javára alapított használat, illetve hasznélvezeti jog törlése volt. A határozat jogszerűségét az ezzel összefüggésben felmerülő jogalkotói mulasztásból eredő esetleges ellentételezés hiánya nem teszi jogszerűtlenné. Hangsúlyozta még a bíróság, hogy a használati jogának megszűnésére tekintettel az indítványozó jogosult annak következményeként vagyoni jogait a hatályos polgári jogi szabályozás szerint érvényesíteni, és ezzel összefüggésben az ingatlanok tulajdonosával szerződéses elszámolást kezdeményezni, illetőleg az erre vonatkozó jogszabály megalkotása esetén az elszámolással nem érintett vagyoni igényét is érvényesítheti.

- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [6] 1.1. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Beadványában – a tényállás részletes ismertetése mellett – alapvetően és hangsúlyosan vitatja, tévesnek, jogszabályellenesnek, és az Alaptörvényben biztosított jogokat sértőnek tartja a jogerős ítélet indokolásának azt a megállapítását, amely szerint az apportálás a földtulajdonos és a hasznélvezetet (illetve használati jogot) mint apportot elfogadó társaság közötti szerződés lenne, és az apportálás ezáltal az e jogokat megszüntető rendelkezések hatálya alá tartozna. Ellentétesnek tartja továbbá a támadott ítéleteket a jogalkotónak az Ámt. 108. §-ával elérni kívánt céljával, amelynek tartalmát illetően az Abh. indokolásában foglaltakra utal.
- [7] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét illetően az indítványozó a forgalombiztonság, a hitelezővédelem, a bizalomvédelem és a cégjegyzék közhitelességéhez fűződő társadalmi érdek sérelmére hivatkozik. Álláspontja szerint amennyiben az Alkotmánybíróság eltekintene attól, hogy mindezen elvek sérelmét orvosolja, azzal a jogállamiság és a jogbiztonság alaptörvényi követelményét sértené.
- [8] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy mivel az Alaptörvényben biztosított jogai – állítása szerint – súlyos korlátozást szenvednek, a bíróságoknak figyelembe kellett volna venniük az alapjogok korlátozására kidolgozott szükségességi-arányossági tesztet is. Nézete szerint jelen esetben a szükségességi-arányossági teszt „nem igazolja, és nem nyújt alapot az indítványozó alapjogainak korlátozására”.
- [9] Az indítvány hivatkozik az Alaptörvény II. cikkének (élethez és emberi méltósághoz való jog) sérelmére, még hozzá, az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésére is utalva, amely szerint a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak. Érvelése szerint analógia folytán az ember életéhez való jogához hasonlóan a törvény által létrehozott személyeknek is joguk van a létezéshez, függetlenül attól, hogy ennek kezdő illetve záró időpontját, és azok rendjét jogszabály a természetes személyektől eltérő metodológiával szabályozza. A gazdasági társaságok mint vagyonegyesítő jogi személyek létének belső lényege, *corpusa* a részükre a tagok által szolgáltatott vagyon, amely vagyon esetükben nem csupán eszköz, hanem működésük alapja, ami számukra lételem. Adott esetben az apportált hasznélvezeti és használati jog megszűnése nem csupán az indítványozó egyik vagyontárgyát, hanem létrehozásának célját és működésének alapját érintette, vonta meg.
- [10] Az alkotmányjogi panasz hivatkozik az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jog sérelmére is. Utal a társasági jog szabályaira, melyek szerint mind a pénzbeli, mind pedig a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás a társaság cégnyilvántartásba való bejegyzésével a társaság jegyzett tőkéjévé, így tulajdonává válik, következőképp az indítványozó jegyzett tőkéjének részévé váltak a hasznélvezeti, illetve használati jogok is. A támadott ítéletek az indítványozót nem csupán a jogszerűen tulajdonába került vagyoni elemektől fosztották meg, hanem jegyzett tőkéjének egy részétől, működésének gazdasági alapjától is.
- [11] Az Alaptörvény XXIV. cikkének állított sérelme kapcsán az indítvány a rendelkezés azon fordulatára utal, amely szerint a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni. Ezzel összefüggésben előadta, hogy a támadott jogerős ítélet érdemi döntését két főbb kérdésre alapozta, nevezetesen arra, hogy az

apportálás szerződés-e vagy pedig sem, illetve, hogy az ingatlanra vonatkozó haszonélvezeti jog a megállapodással, vagy pedig az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel jön-e létre. Az indítványozó szerint az ítélet mindkét kérdésben önellentmondó indokolást tartalmaz. Az önellentmondó indokokból, illetve az ítélet – alapvető jogokat korlátozó hatása kapcsán – a korlátozás jog- és alaptörvény-szerűségét alátámasztó indokolás hiányából az indítványozó számára sem az ítélet megalapozottsága, sem jogszerűsége nem derül ki, így álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a bírói döntés indokolásához való jogát.

[12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §-ban, illetve az Abtv. 29–31. §-ok-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.

[13] 3. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálatakor észlelte, hogy az indítványozó a Kúria előtt felülvizsgálati kérelemmel támadta meg a Miskolci Törvényszék 1.Kf.27.001/2016/3. számú jogerős ítéletét. A rendkívüli jogorvoslat alapján az ügyben jelenleg a Kúria Kfv.II.37.386/2016. számon folytat eljárást. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az 1005/2016. (VI. 22.) AB Tü. határozatával a folyamatban lévő ügyekre is kiterjedően módosította ügyrendjét. Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt még nem bírálta el. Ebben az esetben a benyújtott alkotmányjogi panasz soron kívül, az egyéb feltételek vizsgálata nélkül is visszautasítható [3189/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [4]–[6]]. Az Alkotmánybíróság emellett megjegyzi, hogy a Kúria döntését követően – az Abtv.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – az alkotmányjogi panasz előterjesztésének lehetősége továbbra is fennáll [Ügyrend 32. § (4) bekezdés].

[14] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, az indítványt visszautasította.

[15] Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2017. március 7.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1032/2016.

